

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ ЛіСПГ НУБіП України

_____ Роман ВАСИЛИШИН

“ _____ ” _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри таксації лісу та
лісового менеджменту

Протокол №10 від 28.05.2025 р.

Завідувач кафедри

_____ Андрій БІЛОУС

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Лісове господарство»

_____ Олександр БАЛА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ЛІСОВОМУ
КОМПЛЕКСІ»**

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Освітня програма: «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня
вищої освіти

ННІ Лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доц., к.с.-г.н. А.Г. Лащенко

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни
«Зовнішньоекономічна діяльність в лісовому комплексі»
(вибіркова компонента ОПП вільного вибору за спеціальністю)

Завданням дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у сфері зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання лісогосподарського спрямування, порядку і особливостей укладання зовнішньоекономічних контрактів із зарубіжними партнерами, організації митного контролю, обґрунтуванні стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності лісогосподарського підприємства із визначенням її ефективності.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	20 “Аграрні науки та продовольство”	
Спеціальність	205 “Лісове господарство”	
Освітній ступінь	Магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	1	1
Лекційні заняття	20 год.	12
Практичні заняття	20 год.	12
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	80 год.	96
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – самостійної роботи студента –	4 год. 8 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни є опанування законодавчо-правових засад здійснення зовнішньоекономічної та підприємницької діяльності у лісовому комплексі; теоретичних і практичних основ здійснення іноземних інвестицій в лісовий сектор України з можливістю вибору організаційних форм іноземного інвестування (наприклад, лізинг); питань обґрунтування та вибору форм і методів виходу на зовнішні ринки; порядок укладання зовнішньоекономічного контракту, його особливості на підприємствах лісового господарства; питання планування, контролю та звітності у зовнішньоекономічній діяльності підприємств лісового сектору.

Студент, який вивчав курс має здійснювати вибір стратегій розвитку підприємства при виході на зовнішній ринок; оцінювати та здійснювати вибір контрагента; готувати до укладання комерційні угоди (контракти), зокрема обґрунтовувати організаційно-економічні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів; оцінювати економічну ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств лісового господарства; аналізувати стан та готувати пропозиції щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Дисципліна закладає базу знань у студентів для подальшого набуття:

– **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій й характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **загальних компетентностей:** (ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті);

– **фахових компетентностей:** (СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуде певні **програмні результати навчання:** (ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства; ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень; ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності; ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів; ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.).

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	тижні/ усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності, державна система регулювання та планування зовнішньоекономічної діяльності.												
Тема 1. Вступ. Теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності (історичний огляд)	1-2/4	1	–			3	2	–				2
Тема 2. Законодавчо-правові засади підприємницької та зовнішньоекономічної діяльності	1-2/6	1	2			3	6	–	2			4
Тема 3. Види зовнішньоекономічної діяльності	3-4/6	1	2			3	6	–	2			4
Тема 4. Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями	3-4/5	1	–			4	4	–				4
Тема 5. Державна система регулювання зовнішньоекономічної діяльності	3-4/7	4	–			3	20	–	–			20
Тема 6. Планування зовнішньоекономічної діяльності л/г підприємств	3-4/6	2	–			4	4	–				4
Разом за змістовим модулем 1	– /34	10	4			20	42	–	4			38
Змістовий модуль 2. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, міжнародні господарські договори, цінова політика та митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.												
Тема 1. Базисні умови поставки товарів	4-5/31	4	2			25	30	4	2			24
Тема 2. Структура і зміст ЗЕД контракту	6-7/24	2	7			15	14	4	2			8
Тема 3. Цінова політика підприємства при виході на зовнішній ринок	6-7/5	–	–			5	4					4
Тема 4. Фінансові форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях	8-9/9	2	2			5	8	2	2			4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р
Тема 5. Митні процедури при здійсненні зовнішньоеконо- мічних операцій	9-10/ 17	2	5			10	22	2	2			18
Разом за змістовим модулем 2	86	10	16			60	78	8	6			58
Усього годин	120	20	20			80	120	12	12			96

3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекційного заняття	Кількість годин
1	Вступ. Теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності (історичний огляд)	1
2	Законодавчо-правові засади підприємницької та зовнішньоекономічної діяльності	1
3	Види зовнішньоекономічної діяльності	1
4	Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями	1
5	Державна система регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4
6	Планування зовнішньоекономічної діяльності л/г підприємств	2
7	Базисні умови поставки товарів	4
8	Структура і зміст ЗЕД контракту	2
9	Фінансові форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях	2
10	Митні процедури при здійсненні зовнішньоекономічних операцій	2
Всього		20

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Законодавчо-правові засади підприємницької та зовнішньоекономічної діяльності	2
2	Види зовнішньоекономічної діяльності	2
3	Базисні умови поставки товарів	2
4	Структура і зміст ЗЕД контракту	7
5	Фінансові форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях	2
6	Митні процедури при здійсненні зовнішньоекономічних операцій	5
Разом		20

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Світова зовнішня торгівля та зовнішньоекономічна політика різних країн світу.	5
2	Зовнішньоекономічна політика держави. Участь України в світовій торгівлі.	7
3	Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів і суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.	5
4	Сучасна система управління ЗЕД.	8
5	Зовнішньоекономічні зв'язки України в сучасних умовах.	3
6	Державні органи управління ЗЕД.	8
7	Засоби зовнішньоторгівельної політики на національному рівні (митні тарифи, податки, кількісні обмеження, організаційно - розпоряджувальні засоби).	8
8	Типи стратегій розвитку підприємства в сфері ЗЕД.	3
9	Довгострокове, середньо - та короткострокове планування ЗЕД.	3
10	Маркетинг в управлінні ЗЕД підприємства.	9
11	Зовнішнє середовище маркетингу.	3
12	Дослідження ринків і потенційних можливостей фірми.	3
13	Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	4
14	Алгоритм ІСС Ukraine щодо просування товарів на зовнішній ринок.	8
Разом		80

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності, державна система регулювання та планування зовнішньоекономічної діяльності		
Відвідування занять (Модуль №1)	ПРН 2,5. Розуміти місце і роль зовнішньоекономічних відносин у світовій системі господарювання, сучасні концепції ЗЕД та поняття. Принципи здійснення ЗЕД. Загальна характеристика правових норм, які регламентують ЗЕД. Знати види ЗЕД. Типові схеми торгово-посередницьких операцій, Переваги і недоліки прямого і непрямого експорту. Розумітися на особливостях проведення лізингових операцій. Володіти загальною характеристикою методів державного регулювання ЗЕД на міжнародному та національному рівнях	9
Практична робота №1		11
Тестове опитування №1 за темою: Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" (контроль Самостійної роботи №1)		15
Тестове опитування №2 за темою: Закон України "Про фінансовий лізинг" (контроль Самостійної роботи №2)		15
Самостійна робота №3 Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями		10
Модульна контрольна робота 1		40
Разом за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, міжнародні господарські договори, цінова політика та митне регулювання		
Відвідування занять (Модуль №2)	ПРН 3,7,8. Поняття базисних умов поставки товарів. Правила ІНКОТЕРМС як механізм регулювання обов'язків Продавця та Покупця при здійсненні експортно-імпорتنих операцій купівлі-продажу товарів. Класифікація базисних умов поставки товарів (у редакції 2020 року). платіж, платіж у кредит.	4
Самостійна робота №4. Цінова політика підприємства при виході на зовнішній ринок		6
Практична робота №2. Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі.		7
Практична робота №3. Зовнішньоекономічний договір (контракт)		7
Практична робота №4. Фінансові форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях, митні процедури		6

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Тестове опитування №3 за темою: Incoterms (Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати)	Поняття ЗЕД контракту. Права та обов'язки сторін при укладанні зовнішньоекономічного контракту. Характеристика розділів та їх особливості.	15
Тестове опитування №4 за темою: Зовнішньоекономічний договір (контракт), фінансові форми розрахунків	Характеристика способів платежу: авансовий платіж, платіж у кредит. Оформлення та супровід товаротранспортних документів, процес акредитації на митниці.	15
Модульна контрольна робота 2 (МКР2)		40
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1+M2)/2*0,7≤70
Іспит		30
Разом за курс		(Навчальна робота + Іспит) ≤100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	іспит
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). За відсутності таких причин перескладання модулю (наприклад на вищу оцінку) відбувається тільки шляхом усного опитування студента.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Практичні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним планом затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем або в он-лайн формі. Пропущені лабораторні заняття відпрацьовуються студентами в лабораторії кафедри (або в он-лайн формі за погодженням із директором інституту).

9. Методичне забезпечення

Електронний навчальний курс з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність в лісовому комплексі»; конспект лекцій та їх презентації (в електронному вигляді); методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:

1. Електронний навчальний курс з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність в лісовому комплексі» Навчально-інформаційний портал ННІ лісового і садово-паркового господарства. Режим доступу: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2472>.

2. Зовнішньоекономічна діяльність у лісовому секторі: [конспект лекцій]. [Кравець П. В., Лащенко А. Г., Колосок О. М., Домашовець Г. С.]. К.: НУБіП України, 2013. 72 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вічевич А. М., Максимець О. В. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посібн.]. Львів: Афіша, 2004. 140 с.

2. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3-є видання перероблене і доповнене: [підручник]. К.: Центр учбової літератури. 2008. 432 с.

3. Дахно І. І., Барановська В. М., Главник В. О. та ін. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посіб.]; за ред. І. І. Дахна. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 288 с.

4. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: [навч. посібн.]. К.: Знання. 2006. 462 с.

5. Дідович І. І., Вайданич Т. В., Кульчицька Е. А. Ризик-менеджмент у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Львів: НЛТУ, 2013. 160 с.

6. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: [навч. посібн.]. К.: ЦУЛ, 2002. 172 с.

7. Кандиба А. М. Зовнішньоекономічна діяльність в агропромисловому комплексі. К.: Урожай. 1994. 208 с.

8. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посібн.]. К.: Знання-Прес. 2002. 384 с.

9. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: [навч. посібн., 2-ге вид, перероб. і доповн.]. К.: Центр навчальної літератури. 2006. 792 с.

10. Максимець О. В. Ефективність зовнішньої торгівлі деревиною та продукцією з деревини українських підприємств після вступу до СОТ в умовах глобальної кризи. Ефективна економіка, 2009. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=14>.

11. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: [навч. посібн.: за заг. ред. А. І. Кредісова]. К., 1998. 448 с.

Додаткові

1. Колісниченко М. В. Проблеми і перспективи розвитку та ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю у лісгосподарському комплексі України. Зб. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Львів: ІРД НАНУ. 1997. С. 187–196.

2. Колісниченко М. В. Про деякі аспекти зовнішньоекономічної діяльності. Лісовий і мисливський журнал. 2007. С. 2–5.

3. Кваша С. М. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України: стан, стратегія і тактика. К.: “НІЧЛАВА”. 2000. 252 с.

4. Колісниченко М. В. Ефективність управління зовнішньоекономічною діяльністю та фактори її підвищення у лісовому комплексі. Регіональна економіка. 1998. № 1. С. 80–84.

5. Ринок деревини та лісоматеріалів України: як працює та що стримує розвиток?: [звіт]. Павло Яворський, Юлія Павицька, Павло Кухта та Валентин Литвинов. К.: Київська школа економіки. 2021. 170 с.

Інформаційні веб-ресурси

- Законодавство України: <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/zak1.html>.
- Матеріали Комітету з лісоматеріалів Європейської економічної комісії ООН: <https://unesce.org/forests/capacity-building>.
- Інформаційний портал Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Державна підтримка українського експорту» <http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/>.
- Офіційний сайт асоціації експортерів та імпортерів «ЗЕД»: <http://www.zed.ua/>.
- Incoterms® - International Commercial Terms (*офіційний сайт*).
- Державне Підприємство «Лісогосподарський Інноваційно-Аналітичний Центр». Експорт продукції. <https://stat.ukrforest.com/pages/certificate>